

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญของปัญหาที่ทำการวิจัย

อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงครามมีวิสัยทัศน์ในการพัฒนาให้เป็นตำบลน่าอยู่ เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทางการเกษตร การศึกษาดนตรีไทย ประชาชนรู้จักวิถีชีวิต การเกษตรปลอดสารพิษ และผลิตอาหารปลอดภัย โดยมียุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการฟื้นฟู ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์โดยมีแนวทางในการสร้างจิตสำนึก การจัดค่ายเยาวชน จัดอบรมผู้นำชุมชนเพื่อให้มีจิตสำนึก และมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การอนุรักษ์และฟื้นฟูแหล่งเพาะพันธุ์สัตว์น้ำตามธรรมชาติ

การดำเนินงานของอำเภออัมพวาสอดคล้องกับยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาจังหวัด สมุทรสงครามในการพัฒนาจังหวัดให้เป็นศูนย์กลางการพักผ่อนและการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แม่น้ำลำ คลอง ปสกจิตสำนึกให้ชาวจังหวัดสมุทรสงครามอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมอันดีงาม โดยมี กลยุทธ์ในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในท้องถิ่น และมียุทธศาสตร์ในการรักษาความเป็นเมืองที่มีระบบนิเวศสามน้ำ โดยมีกลยุทธ์ในการบริหารจัดการ น้ำอย่างมีระบบและมีการฟื้นฟูรักษาความสมดุลของระบบนิเวศสามน้ำ

อำเภออัมพวามีพื้นที่ส่วนใหญ่ใช้ประโยชน์เพื่อการเกษตร โดยเป็นสวนผลไม้และมีสภาพ พื้นที่เป็นที่ราบลุ่มมีลำคลองจำนวนมากเช่น คลองประชาชมชื่น คลองผีหลอก คลองบางนางลี่ คลอง สวนหลวง คลองโพรงพาง เป็นต้นและยังมีแม่น้ำแม่กลองไหลผ่าน จากการศึกษาคุณภาพของน้ำจาก แหล่งน้ำที่นำมาใช้เพื่อการอุปโภคและบริโภคของชาวสมุทรสงคราม พบว่า ยังมีคุณภาพของน้ำไม่ เป็นไปตามมาตรฐานคุณภาพน้ำผิวดินบ้างในบางพารามิเตอร์ เช่นการปนเปื้อนของสารโลหะหนัก ค่า ออกซิเจนละลายน้ำ ค่าบีโอดีมีคุณภาพไม่เป็นไปตามมาตรฐาน เป็นต้น (ชัยศรี และคณะ, 2553) และ พบว่าแหล่งน้ำที่นำมาใช้เป็นน้ำเพื่อการบริโภคมีการปนเปื้อนของสารโลหะหนักหลายชนิด (ทัศนีย์ พลกล้า และพัชพร ศรีสงวน, 2555) จากการลงพื้นที่ให้บริการทางวิชาการแก่ชุมชนในปีงบประมาณ 2557 ที่ผ่านมา ผู้วิจัยได้มีการประชุมร่วมกับผู้บริหารของเทศบาลตำบลสวนหลวงและองค์กรบริหาร ส่วนตำบลบางนางลี่ อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม โดยได้นำเสนอผลการวิจัยของทั้งอาจารย์ และนักศึกษาในพื้นที่อำเภออัมพวาที่ผ่านมา ทำให้ได้รับข้อเสนอแนะจากชุมชนที่ต้องการให้ชุมชนเข้า มามีส่วนร่วมในการจัดการคุณภาพน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีแนวคิดในการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนทุกภาคส่วนในอำเภอ อัมพวา จังหวัดสมุทรสงครามเพื่อให้มีข้อมูลการมีส่วนร่วมของประชาชนและนำไปสู่ การสร้าง กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรน้ำผิวดินเพื่อการอุปโภคบริโภคโดย ชุมชนมีส่วนร่วมต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

1. ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการทรัพยากรน้ำผิวดินในเขตอำเภอ อัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม
2. ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดการ ทรัพยากรน้ำผิวดินในเขตอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

1.3 ขอบเขตของโครงการวิจัย

1.3.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการทรัพยากรน้ำผิวดิน โดยใช้แบบสอบถาม เป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครั้วเรือนประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่อำเภอ อัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครั้วเรือนประชาชนที่ได้จากการสุ่มตัวอย่างใน อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

1.3.2 ขอบเขตด้านพื้นที่

การวิจัยครั้งนี้ทำการศึกษาประชาชนในพื้นที่อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

1.3.3 ขอบเขตด้านเวลา

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการระหว่างเดือน ตุลาคม 2558 – กันยายน 2559

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบถึงระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรน้ำผิวดินในเขต อำเภออัมพวา อันจะนำไปสู่การหาแนวทางการจัดการคุณภาพน้ำผิวดินโดยชุมชนมีส่วนร่วมต่อไป
2. ทราบถึงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการบริหารจัดการ ทรัพยากรน้ำผิวดินในพื้นที่ อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม
3. เป็นข้อมูลในการวางแผนการจัดการทรัพยากรน้ำผิวดินเพื่อให้เกิดความยั่งยืนต่อไป

1.5 แผนการถ่ายทอดเทคโนโลยี หรือผลการวิจัยสู่กลุ่มเป้าหมาย

การเผยแพร่ผลการดำเนินงานวิจัยจะทำการจัดประชุมให้กับชุมชนและหน่วยงานอื่น ๆ ที่ เกี่ยวข้องของจังหวัดสมุทรสงคราม เพื่อให้รับทราบสถานการณ์ของทรัพยากรน้ำผิวดินคุณภาพน้ำใน แหล่งน้ำ คุณภาพน้ำที่ใช้ อุปโภคบริโภคและแนวทางการพัฒนาคุณภาพน้ำและการบริหารจัดการ ทรัพยากรน้ำผิวดินอย่างยั่งยืน จำนวน 1 วัน หลังดำเนินงานวิจัยเสร็จสิ้นแล้ว จำนวนผู้เข้าร่วม ประชุมประมาณ 50 คนระยะเวลา 1 วัน โดยมีกลุ่มเป้าหมาย คือ

1. ประชาชนที่อาศัยใน อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม
2. ผู้แทนเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ต่างๆ ในอำเภออัมพวา